

prof. dr hab. Zbigniew Szot
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu
Wydział Malarstwa i Rysunku

Poznań, 22 czerwca 2019 roku

RECENZJA

dorobku artystycznego i dydaktycznego oraz rozprawy habilitacyjnej

Pani dr Hanny Grzonki-Karwackiej,

w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie sztuk plastycznych,

w dyscyplinie sztuki piękne

Zleceniodawca recenzji

Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Artystyczny w Cieszynie, pismo z dnia 9 maja 2019 roku, informujące o wyznaczeniu przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów mojej osoby na recenzenta w komisji habilitacyjnej do oceny osiągnięć Pani dr Hanny Grzonki-Karwackiej (nr sprawy: BCK-VII-L-9585/18), pracownika Uniwersytetu Śląskiego Wydziału Artystycznego w Cieszynie. Do zlecenia została dołączona w formie papierowej i elektronicznej dokumentacja złożona przez habilitantkę:

- Autoreferat w języku polskim i angielskim
- Poświadczona przez jednostkę organizacyjną przeprowadzającą postępowanie habilitacyjne kopia dokumentu stwierdzającego posiadanie stopnia doktora
- Wykaz dorobku
- Dokumentacja osiągnięcia artystycznego,
- Dane osobowe,
- Dokumentacja pozostałej działalności.

Dane habilitantki

Pani dr Hanna Grzonka-Karwacka urodziła się 7 grudnia 1975 roku w Rybniku. W 1999 roku obroniła dyplom magistra sztuki na Wydziale Pedagogiczno - Artystycznym (obecnie Wydział Artystyczny) Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, kierunek: wychowanie plastyczne (obecnie: edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych), specjalność - grafika. Promotorem dyplomu artystycznego z grafiki była prof. Krystyna Filipowska, promotorem aneksu z rysunku - prof. Anna Kowalczyk-Klus, zaś promotorem pisemnej pracy magisterskiej była Pani dr hab. Wiesława Korzeniowska.

W 2009 roku Pani dr Hanna Grzonka-Karwacka na podstawie przedstawionej Radzie Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach rozprawy doktorskiej pod tytułem „Twarz jako odbicie tożsamości człowieka współczesnego”, i przedstawieniu zestawu prac graficznych uzyskała stopień doktora. Promotorem w przewodzie doktorskim była Pani prof. Małgorzata Łuszczak, recenzentami zaś prof. Andrzej Basaj oraz prof. Michał Kliś.

Pani dr Hanna Grzonka – Karwacka posiada też dyplom licencjata filologii angielskiej Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W latach 2000-2005 zatrudniona była jako nauczyciel mianowany języka angielskiego i plastyki w Gimnazjum nr 1 w Rybniku. Od 2005 roku zatrudniona jest w Zakładzie Rysunku w Instytucie Sztuki Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z filią w Cieszynie, początkowo jako asystent, a od 2009 roku do dnia dzisiejszego jako adiunkt.

Ocena Autoreferatu

Autoreferat Pani dr Hanny Grzonki–Karwackiej jest spójnym, jednolitym tekstem odnoszącym się bezpośrednio do Niej osobiście i zrealizowanych przez Nią prac. Dużo miejsca w swoim tekście poświęca filozofii dialogu, przywołując fragmenty tekstu Emanuela Levinasa, jednego z przedstawicieli tego nurtu, ważnego dla artystki, która

realizując swoje cykle prac „Twarzą w twarz” przechodziła proces odkrywania. Bardzo bliski staje się Jej motyw przypadku w sztuce, prezentowanego w twórczości Francisa Bacona. Jednak najważniejsza wydaje się być dla Niej baumanowska koncepcja modeli osobowościowych współczesnego człowieka zawarta w tekście „Dwa szkice o moralności ponowoczesnej”. Są to: włóczędzy, turyści, spacerowicze i gracze. Te cztery typy charekterologiczne stają się bohaterami Jej prac zawartych między innymi w cyklu „Włóczęga, Turysta, Spacerowicz i Gracz”. W Autoreferacie znajdziemy też krótkie opisy pobytów na rezydencjach artystycznych w North East Wales of Higher Education (University of Wales, Wielka Brytania) w Wrexham w 2008 roku oraz w Guanlan Original Printmaking Base, w Chinach w 2012 roku, które przyczyniły się do powstania dwóch niezwykle interesujących zestawów prac: „Twarzą w Twarz” oraz „Ścian czasu”.

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

„Wiemy, że przeszłość, terażniejszość i przyszłość już istnieją co do najdrobniejszego drobiazgu w proroczej pamięci Boga, w jego wieczności; ciekawe jest, że ludzie mogą bez końca patrzeć wstecz, ale nie w przód”.

Jorge Luis Borges, „Raport Brodiego”.

Dzieło aspirujące do spełnienia warunków wynikających z ustawy o stopniach i tytułach naukowych w zakresie sztuki Pani dr Hanny Grzonki-Karwackiej to cykl prac pod tytułem „Animalia – rejestry pamięci”. Składają się na niego: siedem obiektów, z których sześć ma wymiary 100 x 70 cm, a jeden 100 x 140 cm, zrealizowanych w latach 2016 – 2018 i zatytułowanych kolejno: „Ja go tak kocham, a on mnie ugryzł”, „I z za krzaka wychylił się wilk”, „Zimne ptaki”, „Łatka”, „Meduzy”, „Moje koty”, „Spotkanie”, prezentacja multimedialna zrealizowana w 2017 roku oraz zrealizowany w następnym roku obiekt zatytułowany „Relikwiarz czasu”. Zestaw tych prac prezentowany był na dwóch wystawach indywidualnych:

- „Rejestry pamięci” w Galerii Muzeum Miejskiego Cafe Silesia w Zabrze w 2018,
- „Sprawy osobiste” w Galerii Centrum Kultur w Pawłowicach w 2017,

oraz trzech pokazach zbiorowych:

- „Bieguny” w Galeria 113 Instytutu Sztuk Pięknych Akademii Jana Długosza w Częstochowie w 2017,
- „Bielskim festiwalu sztuk wizualnych” w Galerii Bielska BWA w Bielsku-Białej w 2018,
- „Zakładnicy rysunku”, Galeria Puda, Czeski Cieszyn, Czechy, listopad 2018.

Czym jest pamięć? Pamięć o kimś, o czymś. Czasem ulotna jak zapach, który jest, a za chwilę znika, pozostawiając nieokreślony obraz, siedzący gdzieś głęboko, pod skórą, w zakamarkach naszego umysłu. Pamięć dla człowieka jest czymś oczywistym. Pamiętamy zdarzenia ważne i nieistotne, potrafimy opisać sytuacje z głębokiego dzieciństwa tak, jakby wydarzyły się wczoraj. Zdarzają się też takie, które na zawsze zmieniają nasze postrzeganie świata. O tym właśnie mówią prace habilitantki. Jak Ona sama pisze w swoim autoreferacie: *„Mój nowy cykl odwołuje się do pamięci autobiograficznej, a jej ślady to obrazy mojej relacji ze zwierzętami, z moją przeszłością. Uświadomiłam sobie, że zarejestrowane obrazy i doświadczenia z dzieciństwa pomogły mi zrozumieć i oswoić sytuacje w wieku dojrzałym.”*

Zestaw prezentowanych prac jest wielowymiarową podróżą w skomplikowaną osobowość autorki. Z jednej strony mamy tu zamiłowanie do pewnej barokowości formy wypowiedzi artystycznej, która nie jest do końca jednoznaczna i zaczyna funkcjonować jako obiekt artystyczny tworzony z zamiłowania do faktur i wielowarstwowości, gdzie różnorodne struktury, takie jak: grafika cyfrowa, druk wypukły, skany starych fotografii, monotypie, rysunki czy wreszcie zużyty pergamin a na końcu światło ledowe, stają się jednym wielkim zapisem pamięci. Z drugiej zaś strony - skupienie się na własnych przeżyciach, jak o tym sama Grzonka-Karwacka pisze: *„cykl opowiada o doświadczeniach, które chciałam i mogłam skomentować,*

ponieważ dotyczyły wyłącznie mojej osoby i osobistych przeżyć." Jest to pamięć indywidualna, należąca wyłącznie do habilitantki. Ubiera Ona tę swoją pamięć w formę, która staje się dla widza pomostem łączącym świat zewnętrzny z Jej umysłem. Prace Grzonki-Karwackiej są tak jak Jej wspomnienia: wielowarstwowe, sprecyzowane przez Nią indywidualnie, budowane z wielu zdarzeń, emocji czy skojarzeń. Już sam tytuł cyklu wskazuje na to, że bohaterami prac stają się zwierzęta, które zostawiły ślad w życiu habilitantki. Mamy więc zestaw grafik, które odnoszą się do konkretnych wydarzeń w życiu Grzonki-Karwackiej, do pamięci autobiograficznej. Zachowanie chomika staje się traumą, która wybrzmiewa w pracy „Ja go tak kocham, a on mnie ugryzł”, a pierwszy dziecięcy kontakt ze śmiercią zobrazowała w realizacji „Zimne ptaki”. Sakralność i gloryfikacja pluszowego misia towarzyszącego autorce w dzieciństwie, zobaczymy w grafice „Łatka”, a o swoich trudnych relacjach z kotami opowiada w symbolicznie podzielonej na płaszczyzny białą i czarną pracy „Moje koty”. Jedną z realizacji jest też odniesienie się do stereotypowego i negatywnego odniesienia się do wilka z bajki o Czerwonym Kapturku, i zatytułowana cytatem z tej bajki „I z za krzaka wychylił się wilk”. Natomiast „Spotkanie” jest zapisem obrazu wciąż żywego w pamięci onirycznego, niespodziewanego kontaktu z jeleniem w lesie. Tutaj autorka po raz pierwszy użyła światła ledowych w swojej pracy. Ostatnia praca z tego cyklu, zatytułowana „Meduzy”, jest wizualizacją dziecięcych doświadczeń z meduzami nad Morzem Czarnym.

Kolejne dwie realizacje odstają od dotychczas opisywanych. Pierwsza z nich to „Relikwiarz czasu”. Owady zamknięte w żywicznych kulach są śladem przemijania, pewnej kruchości istnienia, zamkniętej i zatrzymanej. Przypomina owady utopione w bursztynie, które przed milionami lat dotarły do krawędzi swojego istnienia. Te swoiste relikwiarze, nawiązujące do przemijania są jak sama autorka pisze: „*świadomościowym przeżyciem czasowym...*”. Ostatnia realizacja to ruchomy fotomontaż, gdzie postać artystki z czasów obecnych przenika się ze Jej zdjęciem z czasów dzieciństwa.

Ocena dołączonych dzieł artystycznych

W dokumentacji habilitacyjnej oprócz dzieła habilitacyjnego prezentowany jest obszerny zestaw prac zrealizowanych przez habilitantkę zarówno przed uzyskaniem stopnia doktora, jak i po jego uzyskaniu. Cechą charakterystyczną dla twórczości Pani dr Hanny Grzonki-Karwackiej jest konsekwencja. Jej prace cechuje pewna ciągłość oraz to, że w zasadzie stanowią jedną całość. Prezentowane w dokumentacji dzieła zrealizowane po uzyskaniu stopnia doktora w 2009 roku to: zestaw grafik w tzw. cyklu baumanowskim, opartych na jego typologii występujących w społeczeństwie typów ludzkich o których pisałem wcześniej. W 2010 roku zrealizowała cykl grafik odnoszących się zarówno do zjawisk opisywanych przez Baumana, jak i własnych doświadczeń, których tytuły zaczerpnęła bezpośrednio z przedstawianych zjawisk społecznych. Te zagęszczone, poddane umownemu działaniu czasu i podróży, wielowarstwowe realizacje są wykładnią myślenia habilitantki o grafice, która w naturalny sposób przechodzi w obraz ruchomy i animację, tak jak w przypadku „Włóczędzy” z 2011 roku. Równolegle do realizacji cyfrowych tworzy klasyczne linoryty, także odnoszące się do podróży, takie jak „Podróż 1”, „Podróż 2” i „Podróż 3” z roku 2012. W tym samym roku powstaje zrealizowany podczas pobytu na rezydencji artystycznej w Guanlan Original Printmaking Base w Chinach cykl sześciu wielkoformatowych linorytów zatytułowany „Ściany czasu”, odnoszący się do kilkusetletnich domów Hakka, których mury stały się inspiracją dla artystki. Wcześniej wspomniałem o ruchomym obrazie. Pewne elementy dynamiki pojawiają się w przejmującej realizacji video z 2010 roku, zatytułowanej „Vera icon”. Są to wizerunki więźniów obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, robione przez Wilhelma Brasse, fotografa – również więźnia obozu. Powstają też animacje, takie jak „Tor myślenia” z 2011 roku, „A short story” z 2012 roku i „Spadam” z 2013 roku, nagradzane na festiwalach filmów niezależnych.

Ocena osiągnięć artystycznych

Pani Hanna Grzonka-Karwacka jest artystką bardzo aktywną. Swoją twórczość prezentowała na siedemnastu wystawach indywidualnych w kraju i za granicą, z których sześć miało miejsce po uzyskaniu stopnia doktora. Tu wymienię te ostatnie:

- „Rejestry pamięci”, Galeria Muzeum Miejskiego Cafe Silesia w Zabrze, 2018;
- „Twarzą w Twarz”, Galeria Gil, Politechnika Krakowska, Kraków, 2017;
- „Sprawy osobiste”, Galeria Centrum Kultury w Pawłowicach, 2017;
- „Stany wewnętrzne”, Muzeum Jana Sarkandra w Skoczowie, 2016;
- „Włóczęga, turysta, spacerowicz i gracz”, Galeria, Scena na Starówce, Żory, 2011 ;
- „Zapamiętane”, Dom Narodowy, Cieszyn, czerwiec 2011.

Prace Hanny Grzonki-Karwackiej pokazywane były też na ponad osiemdziesięciu pokazach i wystawach zbiorowych krajowych i zagranicznych. Pięćdziesiąt dwie z nich miało miejsce po doktoracie. Tu wymienię te międzynarodowe:

- International Graphic Art Prize Jesus Nunez 2018, Coruna, Hiszpania, 2018;
- Osten Biennial of Drawing, Skopje, Macedonia, 2018;
- MiniPrint Kazanlak, Bułgaria, 2018;
- 8th Lessedra International Painting and mixed media competition, Lessedra, Bułgaria, 2018;
- XIII International ExLibris Competition Ex-Libris – Ex Libertas, Ruse, Bułgaria, 2017;
- 16th Lessedra World Art Print Annual – Mini Print 2017, Bułgaria, 2017;
- 8th Painting and Mixed Media Exhibition, Lessedra, Sofia, Bułgaria, 2018;
- Uniwersytet w Ostrawie, Galeria Wydziału Sztuki, Ostrawa, Czechy, 2017;
- XII th International Ex Libris Competition, EX VINO EX VERITAS, Ruse, Bułgaria, 2016;
- 14th Lessedra Word Art Print Annual – Mini Print 2015, Lessedra, Bułgaria, 2015;
- The 1st Lingshi International Print Biennial in China, 2012;

- 32 Mini Print International de Cadaqués, Hiszpania, 2012;
- Galeria Karas, Zagrzeb, Chorwacja, 2010;
- 38. World Gallery of Art on Paper-Drawings, Skopje, Macedonia, 2010;
- 3rd International Exlibris Competition, Istambuł, Turcja, 2010;
- Międzynarodowe Triennale Grafiki, Bitola 2009, R. Macedonia, 2009;

Pani dr Hanna Grzonka – Karwacka jest laureatką sześciu nagród:

- II Nagroda w Kategorii Film Niezależny, 60 OKFA, Ogólnopolski Konkurs Filmów Niezależnych, Konin 2014'
- Nagroda za Najlepszy Film Eksperymentalny, RePeFeNe 2012, XI Rybnickie Prezentacje Filmu Niezależnego, Rybnik 2012;
- Stypendium Twórcze Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 2010;
- Nagroda Prezydenta Miasta Rybnika w dziedzinie kultury, 2008;
- Wyróżnienie w Krakowskim Ogólnopolskim Konkursie na Plakat Artystyczny „Kraków i Muzyka”, Kraków 1998;
- I Nagroda w konkursie im. Vincenta van Gogha, Rybnik 1995.

Ocena osiągnięć dydaktycznych

Pani dr Hanna Grzonka -Karwacka do tej pory była recenzentką dwudziestu sześciu licencjackich pisemnych prac dyplomowych oraz dwudziestu magisterskich. Opiniowała też siedemnaście dyplomów licencjackich i dziewięć magisterskich. Była promotorem pięciu licencjackich dyplomów, jednego dyplomu magisterskiego oraz czterech licencjackich aneksów dyplomowych.

Od 2007 r. jest wydziałowym koordynatorem Instytutu Sztuki programu Erasmus+. Jest odpowiedzialna za koordynację wyjazdów zagranicznych studentów i pracowników Instytutu Sztuki. Od roku 2016 pełni również funkcję koordynatora programu Most. Od roku 2016 zasiada w Komisji egzaminacyjnej egzaminów

doktorskich z języka obcego, odbywających się na cieszyńskim Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Śląskiego. Jest też członkiem Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, opiniującego działanie kierunku i odpowiedzialnego za dostosowanie programu studiów do krajowych ram kwalifikacyjnych. Co roku jest również powoływana jako członek Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej. Od roku 2015 jest członkiem WKR dla kandydatów obcokrajowców.

Konkluzja

Twórczość Pani dr Hanny Grzonki-Karwackiej jest bogata i powstaje z wewnętrznej potrzeby i konieczności. Osiągnięcia artystyczne, twórcze i dydaktyczne habilitantki stanowią nie tylko znaczny wkład w samą dyscyplinę, są również ich efektywnym przełożeniem na sferę dydaktyki i upowszechniania kultury oraz kształtowania estetycznych postaw polskiego społeczeństwa. Dorobek Grzonki-Karwackiej należy wysoko ocenić w aspekcie troski o zachowanie naszej tożsamości kulturowej. Wnioski, które przedstawiłem powyżej, pozwalają mi stwierdzić, że osiągnięcia artystyczne, twórcze i dydaktyczne Pani dr Hanny Grzonki-Karwackiej spełniają wymagania art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki. Dlatego gorąco popieram Jej starania o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego.

